

МЕРЕЖЕВІ СТРУКТУРИ ЯК СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

Черкас Я.В.

Науковий керівник – Федотова Ю.В., канд. екон. наук, доцент

Мережі і мережеві структури є основними організаційними формами постіндустріального суспільства, першими видами яких у підприємствах в умовах індустріального виробництва є виробничі системи та комплекси. Застосування мережевих моделей побудови взаємовідносин на рівні національних підприємств є закономірним етапом розбудови інноваційно-інвестиційної моделі економіки та підвищення конкурентоспроможності галузей.

Питанню розгляду сутності мережевої концепції, як стратегії укріплення конкурентних позицій суб'єктів ринку, присвячено дане наукове дослідження, виконане за допомогою теоретичного аналізу результатів сучасних наукових досліджень з цього напрямку.

Так, мережеве об'єднання є механізмом адаптації підприємств до мінливих ринкових умов, що дозволяє використовувати новітні методи побудови економічних відносин, які сприяють подоланню конфліктних ситуацій, інформаційної невизначеності та управлінської інертності. В умовах посилення впливу макроекономічних факторів на діяльність окремих господарюючих суб'єктів, необхідна перебудова стратегії та системи управління, що орієнтується не тільки на внутрішні параметри діяльності, а й на зовнішні. Параметри, що характеризують зовнішні ресурси і активність, підлягають впливу і вимагають обов'язкового контролю, що визначає їх як об'єкт управління в рамках мережевого об'єднання і взаємодії його суб'єктів. У мережевому об'єднанні враховуються резерви підвищення ефективності діяльності кожного учасника шляхом узгодження бізнес-процесів, оптимізації оборотних активів, синхронізації потоків ресурсів та інтегрованого управління знаннями.

Розрізняють два види мережевих організацій:

- 1) сформовані навколо великої корпорації, що забезпечує упорядкованість дій формально незалежних дрібних фірм;
- 2) мережа без виразного лідера - стосунки організацій засновані на взаємозалежності і їх приблизно рівному ринковому потенціалі [1, с. 102].

Зауважимо, що відносини між бізнес-суб'єктами, які виникають у мережевих об'єднаннях крім звичайних ринкових трансакцій, що пе-

редбачають розподіл, рух і використання матеріальних і фінансових ресурсів, можуть включати обмін інформацією, знаннями, організаційним досвідом. Тобто здійснюються формальні і неформальні контракти, що підпорядковуються власним і загальним вигодам. Організація та забезпечення життєздатності відкритого і гнучкого мережевого об'єднання повинні забезпечуватися єдиним центром управління. Цей центр повинен бути зосередженим на економічному розвитку та управлінні альянсами, координації, визначенні стратегічних компетенцій, фінансових функцій, технологічному вдосконаленні, поліпшенні відносин зі споживачами, управлінні ресурсними та інформаційними потоками, що зв'язують мережу.

Підприємницькі мережі є одним з головних напрямків підтримки малого бізнесу, що дозволяє уникати адміністративні перешкоди, притаманні державній політиці у цьому питанні.

До створення мережевих об'єднань бізнес-суб'єктів спонукають наступні їх властивості та перспективи: схожість і взаємна доповнюваність цільових орієнтирів; спільність інтересів власників капіталу; можливість підвищення інвестиційної привабливості та включення до програм державної підтримки в ситуаціях суттєвої нестачі фінансових коштів; наявність підстав до реалізації економічного потенціалу; вірогідність отримання синергетичного ефекту; можливість покращення ділової репутації; прихильність до ідеї партнерства тощо.

До їх складу залучаються кінцеві споживачі продукції, що виробляється його суб'єктами. Отже, мережеве об'єднання має прозорі нестійкі межі та сприяє втіленню різноманітних моделей взаємодії з позиції ефектів концентрації, кооперації, масштабу, синергії, здатних призвести до якісно нових можливостей бізнесу, ринкового успіху та фінансової стійкості [2, с. 145].

Загалом, мережеві об'єднання є важливою організаційною та економічною складовою механізму адаптації підприємств до мінливих ринкових умов на фоні посилення світової конкуренції, глобалізації виробничих, трудових і фінансових відносин, інформатизації й інших макроекономічних чинників.

1. Гонта О. І. Інноваційний підхід до організації малого підприємництва на основі формування мережевих структур / О.І. Гонта // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2012. – №4 (16). – С. 101-108.

2. Вахромов Є. Н. Підприємницька мережа як об'єктивний результат еволюції форм підприємницької діяльності / Є.Н. Вахромов, А.П. Ковбас // Вісник АГТУ. – 2006. – № 4. – С.141-147.